

विश्वको भूगोल 📍

GEOGRAPHY OF WORLD

लोकसेवा PDF नोटहरू

📌 लोकसेवा साथी

शक्षा आधकृत

विश्वको भूगोल Geography of World → 2x2 = 4 Marks

→ भूगोल अङ्ग्रेजी शब्द Geography को नेपाली रूपान्तरण हो।
 → Geo + Graphy मिलेर Geography शब्द बनेको छ
 → Geo को अर्थ पृथ्वी र Graphy को अर्थ व्याख्या भन्ने हुन्छ। Geography भनेको पृथ्वीको अध्ययन वा व्याख्या भन्ने हुन्छ।

→ भूभोलका प्रकार:-

(I) भौतिक भूगोल :- सौर्यमण्डल, हावापानी, माटो, वनजङ्गल आदीको अध्ययन गर्ने भूगोल

(II) मानव भूगोल :- मानव र वातावरण बिचको सम्बन्धको बारेमा अध्ययन गर्ने भूगोल

→ भूगोलका पिता : इरेटोस्थेनिस (ग्रीक)

→ मानव भूगोलको विकास 19 औं सताब्दी

→ मानव भूगोलका पिता : फ्रिड्रिक रङ्गेल

→ आधुनिक भूगोलका पिता : कार्ल रिटर (जर्मनी)

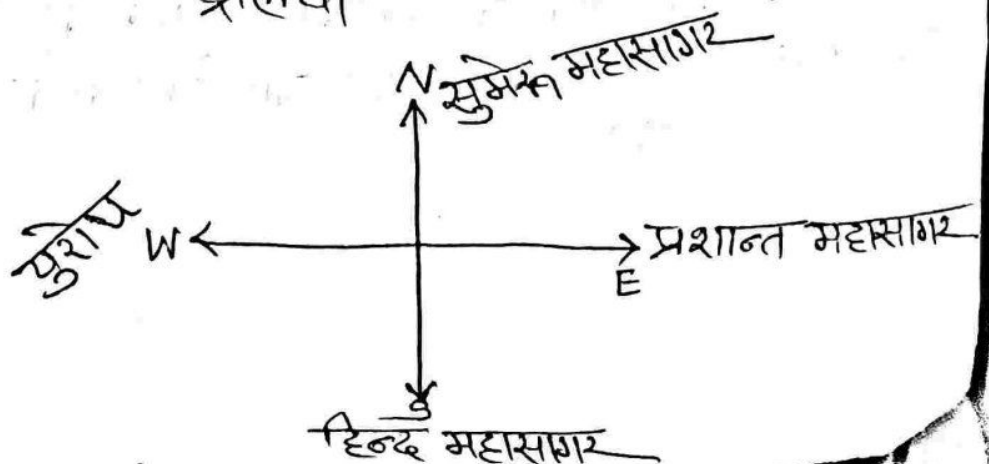
→ पृथ्वीमा करिब 69% (60.0%) पानी र 29% (29.2%) भाग जमिन रहेको छ।

≡ महादेश (Continent)

→ पृथ्वीमा रहेको ठुलो जमिनको भागलाई महादेश भनिन्छ।
 → पृथ्वीमा 6 वटा महादेशहरू रहेका छन्।

एसिया, आफ्रिका, उत्तर अमेरिका, दक्षिण अमेरिका, अन्टार्क्टिका, युरोप अस्ट्रेलिया

9. एसिया महादेश

(प्रथमसुही)

- विश्वको २९.४% भूभाग ओगटेको
- क्षेत्रफल : ४३९९९००० वर्ग कि.मि
- लम्बाइ : ९६०० कि.मि.
- चौडाइ : ८६०० कि.मि.
- उपनामहरू :-

- विषमताको महादेश
- भौगर्भिक रूपमा काँधे महादेश
- विश्वको ६०% जनसङ्ख्या बसोबास गर्ने महादेश
- मानिसको घर (Home of man)
- युराल पर्वत - युरोप र एसियाको बिचमा पर्ने पर्वत
- बेरिङ सागर (स्ट्रेट) - एसिया र उत्तर अमेरिकाको बिचमा पर्ने सागर
- लाल सागर - एसिया र अफ्रिकाको बिचमा पर्ने सागर
- युरेसिया - युरोप र एसियाको संयुक्त नाम
- सबैभन्दा अग्लो भाग - सगरमाथा (८८४८.८६)
- सबैभन्दा होचो भाग - इजरायलको मृत सागर
- ठुलो देश - चिन
- सानो देश - मारिदुस
- भूपरिवेष्टित राष्ट्र - १२ वटा

कजाकिस्तान
(ठुलो देश)

अर्मेनिया (सानो देश)

- तिब्बतको पामिर पठार - विश्वकै अग्लो (फ्राकिलो) पठार
- अरब प्रायद्वीप - विश्वकै सबैभन्दा ठुलो प्रायद्वीप
- चेरापुञ्जी - विश्वकै सबैभन्दा बढी पानी पर्ने ठाउँ (भारत)
- भयोख्यांक - विश्वकै सबैभन्दा धेरै जाडो हुने ठाउँ (रुस)
- स्टेप्स - एसिया महादेशमा फैलिएको घास मैदान
- एसिया र युरोप दुवै महादेशमा फैलिएको राष्ट्रहरू - रुसिया र टर्की

२. आफ्रिका महादेश

→ विश्वको २०.२% भूभाग ओगटेको

→ उपनामहरू

- कालो/अधरौ महादेश

- भूमध्य रेखाले भण्डे बिचलाट कोट्टेको महादेश

- सबैभन्दा तातो महादेश

- विश्वका प्राय प्राचिनतम र आधुनिक सभ्यता पाइने

- उच्च समस्थलीको महादेश

- पिरामिडको महादेश

- विश्वमा सबैभन्दा बढी हिरा र सुन उत्पादन गर्ने महादेश

→ अग्लो भाग - किलिमन्जरो

→ होचो भाग - लेक असाल (जिबुटी)

→ ठुलो देश - अल्जेरिया

→ सानो देश - सेसेल्स

→ भूपरिवेष्टित राष्ट्र - १६ वटा

→ पाद (ठुलो) इस्वातिनी (सानो)

→ आफ्रिकामा रहेको उष्ण प्रदेशीय जंगललाई Rain forest भनिन्छ।

→ साभाना घासे मैदानलाई २०० of the world भनिन्छ

→ घासे मैदान - भेल्ड

३. उत्तर अमेरिका महादेश

→ विश्वको १६.९% भूभाग ओगटेको

→ सन् १४९२ मा क्रिस्टोफर कोलम्बसले पत्ता लगाएको

→ उपनाम :-

- नयाँ संसार (New world)

- पश्चिमी गोलार्द्धको महादेश

- सबैभन्दा लामो समुद्री किनार भएको महादेश

→ भूपरिवेष्टित राष्ट्र नभएको महादेश

→ अग्लो भाग - मेकिन्ले (६१९४ मि. उचाइ)

→ होचो भाग - Dead Valley

→ ठुलो देश - क्यानडा

→ सानो देश - सेन्ट किट्स एण्ड नेभिस

- पनामा नहर - उत्तर र दक्षिण अमेरिका छुट्याउने नहर
- घासे मैदान - प्रेयरी

४. दक्षिण अमेरिका महादेश

- विश्वको ११.७% भूभाग ओगटेको
- पंक्षि चराहरूको महादेश
- विश्वको सबैभन्दा लामो एण्डिज पर्वतमाला रहेको महादेश
- विश्वको सबैभन्दा अग्लो स्थानमा रहेको राजधानी शहर बोलिभियाको लापज शहर भएको महादेश
- अग्लो भाग - माउन्ट एकाङ्कागुआ (६९६२ मि.)
- होचो भाग - peninsula valdes
- ठुलो देश - ब्राजिल
- सानो देश - सुरिनाम
- भूपरिवेष्टित राष्ट्र - श्वेटा (बोलिभिया र पाराग्वे)
- घासे मैदान - पम्पास

५. अन्टार्कटिका महादेश

- विश्वको ८.९% भूभाग ओगटेको
- मानव बसोवास नभएको महादेश
- क्रुमेक महासागरले ढाकेको महादेश
- ९८% भाग हिउले ढाकेको
- विश्वको ९०% हिउ यसै महादेशमा रहेको
- हिउको मोटाई २१०० मि. सम्म रहेको
- यस महादेशलाई हिउको तन्ना भनेर पनि चिनिन्छ
- किटि चराको लागि प्रख्यात महादेश
- अग्लो भाग - भिन्सन ग्यासिक (४८९२ मि.)
- होचो भाग - ग्लासियल ट्रैन्च
- विश्वको ठुलो हिमनदी - ल्याम्बर्ट

६. युरोप महादेश

- विश्वको ७% भुभाग ओगटेको
- उपनाम
 - प्रायद्वीपको प्रायद्वीप
 - मरुभूमी नभएको महादेश
- Buffer zone of Europe भनेर बेल्जियमलाई चिनिन्छ।
- युरोप कारखाना - बेल्जियम
- युरोपको खेलमैदान - स्विजरल्याण्ड
- अग्लो शिखर - माउण्ट एब्रुज (४६३३ मि.)
- हेर्चो भाग - क्यास्पियन तट
- ठुलो देश - रसिया
- सानो देश - भ्याक्टिकन सिटी
- भूपरिवेष्ठित राष्ट्र - १८

- वेलाकस (ठुलो) - भ्याक्टिकन सिटी (सानो)
- घास मैदान - स्टेप्स

७. अस्ट्रेलिया महादेश

- विश्वको ५.९% भुभाग ओगटेको
- विचित्रताको महादेश
- टापु महादेश
- एक देश एक महादेश
- प्लेटिप्सको महादेश
- कङ्गारुको महादेश
- पातालकुवाको महादेश
- आधाभन्दा बढी भाग मरुभूमीले ढाकेको महादेश
- अग्लो भाग - माउण्ट कोस्कियुस्की (२४४३ मि.)
- हेर्चो भाग - आइरा ताल
- ठुलो देश - अस्ट्रेलिया
- सानो देश - नाउरु
- घास मैदान - डाउन्स

महासागर

- पृथ्वीमा २२ करोड घनमिल पानी रहेको छ।
- महासागर सम्बन्धी अध्ययन गर्ने विज्ञान - Oceanography
- सागरको गहिराई नाप्ने यन्त्र - फेदीमिटर
- समुन्द्रको गहिराई प्रदर्शन गर्ने रेखा - हिस्टोग्राफिक कर्भ
- विश्व सागर दिवस - जुन ८

क्र.सं.	महासागर	क्षेत्रफल	सर्वेभन्दा गहिरो भाग	औसत गहिराई	पानीको भाग	आकार
१.	प्रशान्त महासागर	१६ करोड ५६ लाख	मारियाना ट्रेन्च	४३०० मि.	४५.५%	त्रिभुज Δ
२.	आन्ध्र महासागर	८ करोड २४ लाख	प्युर्टोरिको ट्रेन्च	३६०० मि.	२३%	'S' आकार
३.	हिन्द महासागर	७ करोड ३५ लाख	जाभा ट्रेन्च	३६०० मि.	२०.५%	अर्ध- वृत्ताकार 'M'
४.	कुमेरु महासागर	२ करोड ४४ लाख	साउथ स्याडबिच ट्रेन्च	२४०० मि.	६%	वृत्ताकार
५.	सुमेरु महासागर	१ करोड ५१ लाख	मोली डिप	१३३० मि.	४%	वृत्ताकार

१. प्रशान्त महासागर

- प्रशान्त महासागर नामाकरण गर्ने व्यक्ति - फर्डिनेण्ड मेगलन
- शान्त र स्थिर महासागर
- सर्वेभन्दा धेरै टापु भएको महासागर
- प्रत्येक वर्ष १ इन्चका दरले खुम्चिदै गएको

१. आन्ध्र महासागर

- हेरिड पोन्ड भनेर चिनिने महासागर
- उत्तरी ध्रुव देखि दक्षिणी ध्रुवसम्म फैलिएको महासागर
- बाणिज्य महासागर
- व्यस्त महासागर
- सबैभन्दा अग्लो घात गर्ने महासागर
- विश्वको सबैभन्दा ठुलो तापु गिनल्याउड रहेको महासागर
- सन १९१२ मा टाइटानिक जहाज दुर्घटना भएको महासागर
- रहस्यमय सामुद्रिक क्षेत्र 'बर्मुडा त्रिकोण' रहेको महासागर

२. हिन्द महासागर

- मनसुनी महासागर
- तेलको महासागर
- सबैभन्दा ब्यानी महासागर
- हिन्दु पौराणिक ग्रन्थमा रत्नाकर भनिने महासागर
- यो एसिया, अफ्रिका र आस्ट्रेलियालाई छुट्याउने महासागर

४. कुमेरु महासागर

- दक्षिण ध्रुवीय महासागर
- वर्षेभरी हिउले ढाक्ने महासागर

५. सुमेरु महासागर

- उत्तर ध्रुवीय महासागर
- चिसो पानीको महासागर

6 महादेशका लामो नदी र ठुलो हिमनदी

क्र.सं.	महादेश	लामो नदी	मिलने ठाउँ	ठुलो हिमनदी	लम्बाइ
१.	एशिया	याङ्जे (६३०० कि.मि.)	इस्ट-चाइना सी	सियाचेन	६६ कि.मि (४० माइल)
२.	आफ्रिका	नाइल (६६२० कि.मि.)	भूमध्य सागर	किलिमञ्जरो	
३.	उत्तर अमेरिका	मिसिसिपी मिसाउरी	मेक्सिको खाडी	हवाई	
४.	दक्षिण अमेरिका	अमेजन (६,४०० कि.मि.)	आन्ध्र महासागर	पेरियोमेरेटा	
५.	अन्टार्कटिका	—	—	ल्याम्बर्ट	२५० माइल (४०० कि.मि.)
६.	युरोप	भोल्गा (३५३९ कि.मि.)	क्यास्पियन सागर	मन्नाजोकुल	
७.	अस्ट्रेलिया	मरे डार्लिङ्ग (३३६२ कि.मि.)	हिन्द महासागर	हर्ड आइल्याण्ड	

- विश्वको सबैभन्दा लामो नदी - नाइल (आफ्रिका)
- विश्वको सबैभन्दा ठुलो नदी - अमेजन (दक्षिण अमेरिका)
- विश्वको सबैभन्दा गहिरो नदी - कंगो
- चीनको हवाई हो नदीलाई Yellow River भनेर चिनिन्छ।
- एशियाको ६ देश भएर बग्ने नदी - मेकड.
(चीन, म्यानमार, लाओस, थाइल्याण्ड, कम्बोडिया, भियतनाम)
- युरोपमा अन्तर्राष्ट्रिय नदी भनेर डान्युब / डेन्युब नदीलाई चिनिन्छ।

केही नदी किनारमा अवस्थित शहरहरू

- रोम (इटाली) - टाइबर
- लण्डन (बेलायत) - टेम्स
- टोकियो (जापान) - सुमिदा
- न्युयोर्क (USA) - हड्सन
- वासिङ्टन डिसी (USA) - पोर्टम्याक
- जर्मनी - राइन
- नयाँ दिल्ली (भारत) - यमुना
- कोलकता (भारत) - हुगली
- कराची (पाकिस्तान) - सिन्ध

केही देशको पुरानो नाम

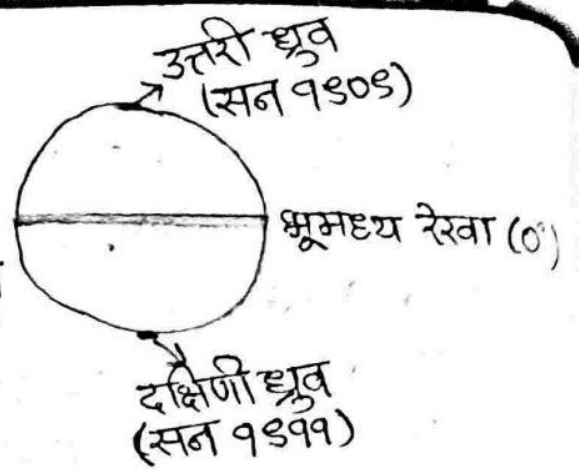
- जापान - निप्पोन
- श्रीलंका - सिलोन
- जर्मनी - डिउसल्याण्ड
- घाना - गोल्डकोष्ट
- इजिप्ट - मिश्र
- लेबनान - टायर
- ट्युनिसिया - कार्थेज
- इरान - पर्सिया
- इराक - मेसोपोटामिया

केही देशवासी

- आयरल्याण्ड - आइरिस
- नेडरल्याण्ड - डच
- पोल्याण्ड - पोलिस
- स्विजरल्याण्ड - स्विस
- बेलायत - अंग्रेज

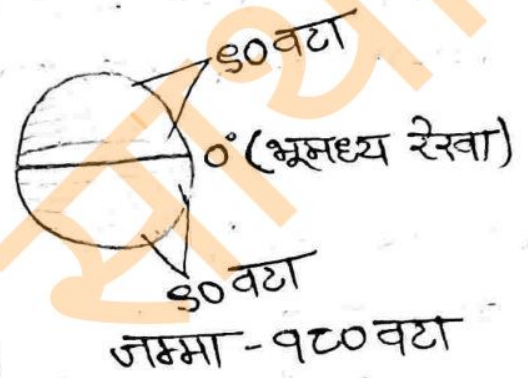
ध्रुव (pole)

- भूमध्य रेखाबाट सबैभन्दा उत्तरको छेउलाई उत्तरी ध्रुव भनिन्छ भने सबैभन्दा दक्षिणको छेउलाई दक्षिणी ध्रुव भनिन्छ।
- उत्तरी ध्रुव पत्ता लगाउने व्यक्ति - रोबर्ट पिपरी (सन १९०९)
- दक्षिणी ध्रुव पत्ता लगाउने व्यक्ति - रोआल्ड एडमण्डसन (सन १९११)

अक्षांश (Latitude)

- भूमध्य रेखा 0° को रेखा हो।
- भूमध्य रेखासँग समानान्तर हुने गरी पूर्व-पश्चिम दिशामा काटपनिक रेखा नै अक्षांश हो।
- अक्षांश रेखाहरू पूर्ण वृत्ताकार हुन्छन्।
- अक्षांश रेखाहरू जम्मा १८० वटा हुन्छन्।
- १° अक्षांशमा १११ कि.मि.को दुरी हुन्छ।
- भूमध्य रेखामा सूर्यको प्रकाश सिधा पर्ने हुदा सधैंभरी गर्मी हुन्छ।
- २३ $\frac{१}{२}$ ° उत्तरी अक्षांश - कर्कट रेखा
- २३ $\frac{१}{२}$ ° दक्षिणी अक्षांश - मकर रेखा
- ६६ $\frac{१}{२}$ ° उत्तरी अक्षांश - सुमेरु वृत्त
- ६६ $\frac{१}{२}$ ° दक्षिणी अक्षांश - कुमेरु वृत्त
- अक्षांशलाई डिग्री (°), मिनेट (') र सेकेण्ड (") एकाइमा नापिन्छ।

देशान्तर (Longitude)

- पृथ्वीको उत्तर र दक्षिणी ध्रुव जोड्ने अर्धवृत्ताकार काटपनिक रेखा नै देशान्तर हो।
- देशान्तरलाई डिग्री, मिनेट, सेकेण्डमा मापन गरिन्छ। [जस्तै: ८६° १५' ४'"]
- देशान्तर रेखाहरू जम्मा ३६० वटा हुन्छन्।
- १° देशान्तर = ४ मिनेटको समय फरक पर्छ।

- देशान्तर रेखालाई मध्याह्न रेखा पनि भनिन्छ।
- 90° को देशान्तर रेखालाई अन्तर्राष्ट्रिय तिथि रेखा भनिन्छ।
- अन्तर्राष्ट्रिय तिथि रेखा बाइगोतिङ्गो गरी खिचिएको छ।
- विश्वको समय बेलायतको गिन्नीचलाई आधार मानेर निर्धारण सन् १८८४ नोभेम्बर १ मा गरिएको हो।
- गिन्नीच रेखाभन्दा पूर्वतर्फ ४ मिनेट समय चाडो र पश्चिम तर्फ १ मा ४ मिनेट समय ढिलो हुन्छ।

पर्वत श्रृंखला

१. एण्डिज पर्वतमाला

- विश्वको सबैभन्दा लामो पर्वतमाला (७२०० कि. मि.)
- सम्पन्नताको पर्वतमाला
- दक्षिण अमेरिकाको कोलम्बिया देखि चिलि सम्म ७ वटा देशमा फैलिएको पर्वतमाला

२. हिमालय पर्वतमाला

- विश्वको सबैभन्दा अग्लो पर्वतमाला
- एसिया महादेशमा पर्ने पर्वतमाला
- पृथ्वीको मानविय भुमध्य रेखा

३. ग्रेट डिभाइडिड रेन्ज

- अष्ट्रेलिया महादेशको सबैभन्दा लामो पर्वतमाला
- लम्बाइ ३५०० कि. मि.

४. कर्डिलेरा पर्वतमाला

- समुद्र सतहको सबैभन्दा अग्लो पर्वतमाला

५. अन्य पर्वतमालाहरू:-

- एटलस पर्वतमाला - आफ्रिका
- किलिमञ्जरी पर्वत - आफ्रिका
- रकि पर्वतमाला - उत्तर अमेरिका
- अलास्का पर्वत - उत्तर अमेरिका

- आल्प्स पर्वत - युरोप
- हिन्दकुश पर्वतमाला - एसिया
- काराकोरम रेन्ज - एसिया
- मनास्लुवा - अमेरिका (विश्वको सबैभन्दा ठुलो ज्वालामुखी पहाड)
- चिम्बोरोजो - इक्वेडर
- फुजी - जापान (विश्वमा सबैभन्दा लठी फोटी शिचिफको पहाड)
- एडम्स पिक - श्रीलंका
- साइनाइ पहाड - इजिप्ट (अफ्रिका महादेश)

मरुभूमि (Desert)

१. सहारा मरुभूमि

- विश्वको सबैभन्दा ठुलो मरुभूमि (८४ लाख वर्ग कि.मि.)
- अफ्रिका महादेशको ११ देशमा फैलिएको मरुभूमि
- सबैभन्दा उच्च स्थान 'एमी कौशी' ३४१५ मि. अग्लो

२. अरवियन मरुभूमि

- विश्वको सबैभन्दा ललोटो मरुभूमि (२४ लाख वर्ग कि.मि.)
- यस मरुभूमि फैलिएको देशहरू:- (ओय ककु जोसा)
ओमन, यमन, कतार, कुवेत, जोर्डन, साउदी)
- साउदी अरबमा पर्ने भागलाई 'रब अल खाली' भनिन्छ।

३. अटाकामा मरुभूमि - चिलि (दक्षिण अमेरिका)

- विश्वको सबैभन्दा सुरखा मरुभूमि

४. अन्य मरुभूमिहरू

- गोर्बि मरुभूमि - चिन र मंगोलिया
- तक्लामाकन मरुभूमि - चिन
- थार मरुभूमि - भारत र पाकिस्तान
- ग्रेट मिक्टोरिया - अस्ट्रेलिया
- जिबसन मरुभूमि - अस्ट्रेलिया

- सिम्पसन मरुभूमि - अस्ट्रेलिया
- मोजामी मरुभूमि - अमेरिका (USA)
- सोनीशा मरुभूमि - अमेरिका
- ग्रेट वेसिन - अमेरिका
- पाटोगोनिया - दक्षिण अमेरिका
- कालाहारी - अफ्रिका

भुकम्प (Earthquake)

→ पृथ्वीको धरातल हलचल हुने क्रिया

ठाडो कम्प

तेस्रो / क्षैतिज कम्प
(बढी हानिकारक)

- हाइपोसेन्टर (फोकस) - भुकम्प उत्पत्ति हुने केन्द्र
- इपिसेन्टर - हाइपोसेन्टर भन्दा माथिको सतहको भाग
- सिस्मोग्राफ - भुकम्पको उत्पत्ति, तीव्रता, वेग आदी मापन गर्ने यन्त्र
- Aftershocks - मुख्य भुकम्प पाछि आउने ससाना भूटुका
- Rupture - भुकम्पको कारणले जमिनमा देखिने दरार
- Faults - भुकम्पको कारणले बग्ने खाल्डाखुल्डि
- विश्वमा हालसम्मको ठुलो भुकम्प -
सन १९६० मे २२ मा चिलिमा गएको भुकम्प (९.५ रेक्टर स्केल)
- नेपालमा महाभुकम्प:-
वि.स. १९९० माघ २ गते (८.४ रेक्टर स्केल)
प्रधानमन्त्री - जुद्ध शमशेरको पालामा
- नेपालमा प्रत्येक वर्ष माघ २ गते राष्ट्रिय भुकम्प सुरक्षा दिवस मनाइन्छ । (वि.स. २०२२ माघ २ गते बाट)

ज्वालामुखी (Volcano)

- म्याग्मा - पृथ्वीको भित्री भागमा रहेको पगिलको तातो पदार्थ
- लाभा - म्याग्मा सतहमा आइसकेपछिको अवस्था
- नालि - लाभा सतहमा आउने मार्ग
- डाइक - मुख्य नालिको सहायक नालिका
- क्रेटर - लाभा निस्कने कचौरा जस्तो ज्वाल
- लाहार - ज्वालामुखि विस्फोट पछि बग्ने पानी र खरानीको सामिकरण
- Lipilli - ज्वालामुखिको क्रममा निस्कने सुपारी जस्तो ठोस पदार्थ
- Scoria - ज्वालामुखिको क्रममा निस्कने केराउको दागा जस्तो ठोस पदार्थ
- ज्वालामुखि ३ प्रकारका हुन्छन्
 १. सक्रिय ज्वालामुखि
 २. मृत ज्वालामुखि
 ३. सुषुप्त ज्वालामुखि
- प्रशान्त महासागरको वरिपरि रहेको ज्वालामुखिको क्षेत्रलाई 'प्रशान्त आग्नि घेरो' भनिन्छ।
- Cotopaxi - ज्वालामुखिसँग सम्बन्धित

ताल (Lake)

१. क्यास्पियन ताल (रुस)
 - विश्वको सबैभन्दा ठुलो ताल (३,७१,००० वर्ग कि.मि.)
 - अधिकतम गहिराई १०२५ मिटर
 - इरान र रुसको बिचमा पर्ने ताल
 - तेरेक नदी - क्यास्पियन तालबाट निस्कने नदी
२. बैकाल ताल (रुस)
 - विश्वको सबैभन्दा गहिरा ताल (३१,२०० वर्ग कि.मि.)
 - औषत गहिराई - ७४४ मिटर
 - एसियाको निलो मुटु

३. सुपेरियर ताल (अमेरिका र क्यानडा)
→ विश्वको सबैभन्दा ठुलो ताजा पानीको ताल
→ क्षेत्रफल - ८२४१४ वर्ग कि.मि.

४. भिक्टोरिया ताल (अफ्रिका)

→ विश्वको दोस्रो ठुलो ताजा पानीको ताल
→ उगाण्डा, केन्या र ताञ्जानियाको सीमा क्षेत्रमा रहेको
→ क्षेत्रफल - ६९४४४ वर्ग कि.मि.

→ अफ्रिका महादेश सबैभन्दा ठुलो ताल

→ अन्य तालहरू:-

उराल ताल - रूस

व्यागोडा ताल - रूस

चिल्का ताल - भारत

ग्रेट वियर - क्यानडा

ग्रेट स्लेभ - क्यानडा

विनिपेग - क्यानडा

आइरा ताल - अस्ट्रेलिया

हुरोन ताल - क्यानडा र अमेरिका

मिशिगन - ह्युरोन ताल - क्यानडा र अमेरिका

ताङ्गानिका ताल - बुरुण्डी, ताञ्जानिया, जाम्बिया र केन्याको
सीमा क्षेत्र

इरी ताल - क्यानडा र अमेरिका

लेक टिटिकाका - पेरु (दक्षिण अमेरिका)

≡ विश्वका प्रमुख श्रृङ्खलाहरू

१. एन्जल श्रृङ्खला - बार्नेजुएला (दक्षिण अमेरिका)

→ विश्वको सबैभन्दा अग्लो श्रृङ्खला (६०९६ मि. उचाइ)

२. ड्रुमेल श्रृङ्खला - दक्षिण अफ्रिकाको वाज प्रोभिन्स

→ उचाइ - ९४६ मिटर

३. केप्रेस लास ट्रेस हेमानास फल्स - पेरु

→ उचाइ - ९१४ मिटर

४. ओलापिना फ्लस - USA

→ उचाइ - ९०० मिटर

५. क्याटाशाटा योम्बिला फ्लस - फ्रेंस

→ उचाइ - ८९६ मिटर

६. अन्य झरनाहरू :-

भिनुफोसेन फ्लस - नर्वे

व्राउन फ्लस - न्युजिल्याण्ड

मटारजी फ्लस - जिम्बाब्वे

भिकटोरिया फ्लस - अफ्रिका महादेशको जिम्बाब्वे र जाम्बिया

कुञ्चिकाल फ्लस - भारतको कर्नाटक राज्य

ब्राडाभिल फ्लस - USA

हुआङ्गुशु वाटरफ्लस - चिनको साथै पूर्वी एसियाको सबैभन्दा ठुलो झरना

जेम्स ब्रुस फ्लस - क्यानाडाको पर्ने उत्तर अमेरिकाको सबैभन्दा अग्लो झरना (८४० मि.)

जिआयोलुङ वाटरफ्लस - ताइवानमा पर्ने पूर्वी एसियाको सबैभन्दा अग्लो झरना (६०० मि.)

नियागारा फ्लस - बढी फैलावट र जलप्रवाहको दृष्टिकोणले उत्तर अमेरिकाको सबैभन्दा ठुलो झरना

रिचेनवारख फ्लस - स्वीजरल्याण्ड

सेब्ट क्लेर फ्लस - श्रीलंकाको सबैभन्दा बढी फैलावट झरना

योश्माइट फ्लस - USA

विश्वका प्रमुख नहरहरू

१. स्विज नहर (इजिप्ट)

→ भूमध्य सागर र लालसागरलाई जोड्ने नहर

→ लम्बाइ - १९३ कि.मि

→ चौडाई - २०५ मि

→ गहिराई - २४ मि.

२. Suez Canal (चिन)

→ विश्वको सबैभन्दा लामो नहर - १७७६ कि.मि.

जलवायु (Climate)

→ पृथ्वीको कुनै ठाउँको केही वर्षको निश्चित मौसमको औसत अवस्था

→ प्रभाव पार्ने मुख्य तत्व - अक्षांश

→ हावाको माप नाप्ने यन्त्र - ब्यारोमिटर (Barometer)

→ हावामा पाइने ग्यासहरू :-

नाइट्रोजन - 60.05%

अक्सिजन - 20.95%

आर्गन - 0.93%

अन्य - 0.03%

→ पृथ्वीमा बहने वायुका प्रकारहरू :-

१. स्थायी वायु - वाणिज्य वायु, पश्चिमी वायु, ध्रुवीय वायु

२. आवधिक वायु - मौसमी वायु, समुद्री वायु र स्थलीय वायु,
बेसी वायु र पर्वतीय वायु

३. आकस्मिक वायु - चक्रवात र उल्टो चक्रवात

४. स्थानीय वायु

→ हरेक १६५ मिटरको उचाइमा १°C तापक्रम घट्दै जाँदछ ।

→ हरेक ९ मिटरको उचाइमा हावाको चाप १ मिलिबार कम हुन्छ ।

→ लु - भारतको थार मरुभूमिमा चल्ने वायु

→ सिरेटो - हिमालय पर्वतमा चल्ने वायु

→ सिरेकटो - सहारा मरुभूमिको क्षेत्रमा चल्ने वायु

→ चिनुक - उत्तर अमेरिकाको रकि पर्वतमालामा चल्ने वायु

→ पम्परा - दक्षिण अमेरिकाको एण्डिज पर्वतमालामा चल्ने वायु

→ फोहन - युरोपको आल्पस पर्वतमालामा चल्ने वायु

→ विलिविलि - दक्षिण पश्चिम अस्ट्रेलियामा चल्ने वायु

अन्तर्राष्ट्रिय सिमारेखाहरू

१. मेकमोहन लाइन - भारत र चिनको सीमा रेखा
२. रेडक्लिफ लाइन - भारत र पाकिस्तान बिचको सीमा रेखा
३. इयुरेण्ड लाइन - पाकिस्तान र अफगानस्तान बिचको सीमा रेखा
४. १७ प्यारालल - उत्तरी र दक्षिणी भियतनाम बिचको सीमा रेखा
५. २४ प्यारालल - भारत र पाकिस्तान बिचको सीमा रेखा
६. ३८ प्यारालल - उत्तर र दक्षिण कोरिया बिचको सीमा रेखा
७. ४९ प्यारालल - अमेरिका र क्यानाडा बिचको सीमा रेखा
८. मृत्यु रेखा - अमेरिका र लिविया बिचको सीमा रेखा
९. मेजिनेट लाइन - जर्मनी र फ्रान्स बिचको सीमा रेखा
१०. सिजफ्रेड लाइन - जर्मनी र फ्रान्स बिचको सीमा रेखा
११. ओडरनिसी लाइन - जर्मनी र पोल्याण्ड बिचको सीमा रेखा
१२. हिन्डेनबर्ग लाइन - जर्मनी र पोल्याण्ड बिचको सीमा रेखा

केही भौगोलिक उपनामहरू

- जोगीहनुको राज्य - उत्तर कोरिया
- इतिहासको बती - युनान (ग्रीस)
- केकको देश - स्क्रल्याण्ड
- रङ्गी बिरङ्गी कपास उब्जने देश - रसिया
- हजारौं ताल तालको देश - फिनल्याण्ड
- छायादार भूमि - क्यानाडा
- सिङ्गमरमरको देश - इटाली
- मध्यरातमा सूर्य देखिने - नर्वे
- शान्त प्रातःकालको देश - दक्षिण कोरिया
- सूर्योदयको देश - जापान
- सेतो हात्तिको देश - थाइल्याण्ड
- संसारको एकलो टापु - ट्रिस्टान डे कुना
- भारतको म्यानचेस्टर - अहमदाबाद
- गोल्डेन फाइवरको भूमि - पाकिस्तान
- पूर्वको मोती - सिङ्गापुर
- घुशीको रवेलमैदान - स्वीटजरल्याण्ड, युरोप

- चाँदीको शहर - अल्जेरिया
- दक्षिणकी रानी - मेनबोर्न, सिडनी
- निलगिरीकी रानी - कुन्नुर (भारत)
- Queen of Adriatic - भेनिस (इटाली)
- अरबियन सागरको रानी - केरला (भारत)
- संसारको दानो - पामीरको पठार (चिन)
- लाल गुलाफि शहर - जयपुर, राजस्थान (भारत)
- बङ्गालको शोक (Sorrow of Bengal) - दामोदर नदी भारत
- बिहारको दुःख (Sorrow of Bihar) - कौशी नदी
- चिनको शोक (Sorrow of China) - ह्वाङ्गो नदी (पहेलो नदी)
- चिनीको भाँडो - क्युवा
- स्वीजरल्याण्ड अफ इण्डिया - कस्मिर
- पूर्वको भेनिस - स्कटहोम (स्वीडेन)
- सेतो सहर - ब्रेलगेड (सर्बिया)
- गैराङ्गीको चिहान - गिनी
- बतासको शहर - शिकागो (अमेरिका)
- युरोपको कारखाना - बेल्जियम
- भाग्यमानी देश - अष्ट्रेलिया
- मोतिको टापु - वहराइन
- Land of maple - क्यानाडा
- फर्बिडन सिटी - बेइजिङ
- दक्षिणको शहर - पुन्टारिनास
- दक्षिणको राजधानी - वेलिङ्टन
- युरोपको बिरामी - टर्की
- अफ्रिकाको मुटु - चाड
- रौटीको बास्केट - युक्रेन
- Never land - उत्तर अमेरिकाको तृण भूमि

विश्वका १० ठूला सागरहरू (गहिराई)

- साउथ चाइना सी — १२०० मि.
- क्यारेबियन सी — २४०० मि.
- भूमध्य सागर — १४०५ मि.
- बेरिङ सागर — १४०० मि.
- मेक्सिको खाडी — १२०० मि.
- सी अण्ड ओखोटस्क — १४० मि.
- पूर्वीय चाइना सागर — ११०० मि.
- हडसन बे — १२० मि.
- सी अण्ड जापान — १३६० मि.
- कृष्ण सागर — ११०० मि.

शुत्र : साउथ क्यारे भूमे मेओ पूर्वी हडसा कृष्ण

Thank You

FOR CHOOSING US!

We have the great collection great collection of Loksewa PDF notes and solutions. You can download this notes without any kinds of fee or cost.

CONNECT WITH US
www.loksewasathi.com
info@loksewasathi.com

LOKSEWA SATHI

WE'D LOVE YOUR
FEEDBACK!
★ ★ ★ ★ ★